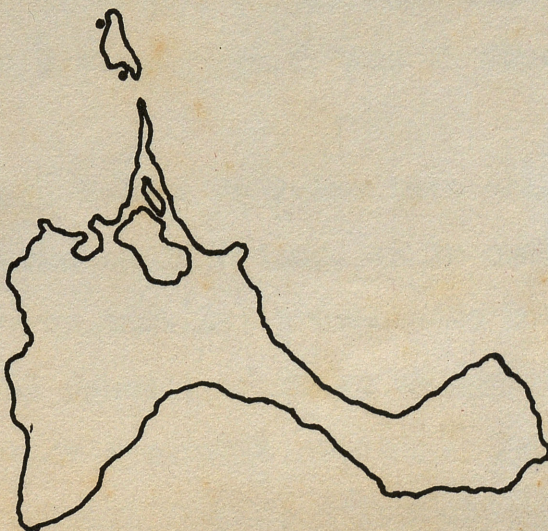

POBLE DE FORMENTERA

OBRA CULTURAL BALEAR

nº
1-1979

FORMENTERA DISTRICTE ELECTORAL

Proximament s'iniciarà el procés d'elaboració de l'Estatut d'Autonomia i la seva discussió a nivell d'illes. Dins la particular situació que presenten les anomenades Illes Balears, hem vist que la problemàtica illenca s'ha resolt creant tres consells insulars (Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera) ..

Ara bé, la nostra illa s'ha vist inclosa dins el Consell Insular de Eivissa i Formentera ..

Formentera que és la més petita de les illes Balears, té, aproximadament, tan sols 4000 habitants i 87Km² , i que té una manca completa dels serveis més indispensables, com és la falta d'uns medis sanitaris mínimament adequats a la població actual, l'inexistència d'un centre de B.U.P. on els nostres joves puguin estudiar, uns medis de transport cars i casi sempre deficients... , ha sofert una moltes voltes triple insularitat, respecte Eivissa, Mallorca i la Península . Ja és hora que les autoritats locals tenguin consciència d'aquesta marginació i oblit que hem patit fins ara.

En front d'aquesta problemàtica, creiem que l'illa ha de tenir una representació directa i qualificada dins els òrgans insulars, Consell d'Eivissa i Formentera, i dins el Consell General Interinsular .

L'Obra Cultural Balear de Formentera celebrà abans de les eleccions locals una taula redona, en la qual hi participaren totes les candidatures, tant les presentades per a l'Ajuntament com les presentades al Consell, a on es va fer la proposta que Formentera fos considerada districte electoral que dugués com a mínim 4 consellers al Consell Insular d'Eivissa i Formentera i 2 consellers , elegits directament , al Consell General Interinsular.

Al mateix temps veiem la necessitat de crear un consell administratiu insular que pugui assumir el màxim de funcions delegades pel Consell d'Eivissa i Formentera .

Ser districte electoral i aconseguir el consell administratiu és l'únic mitjà que tenim per a començar a resoldre alguns dels nostres problemes, per això demanem una voluntat de solidaritat de totes les altres illes, esperant així, obtenir una representació directa i absoluta del poble de Formentera, i dins el Consell General Interinsular, ja que fins ara hem mancat d'ella .

O.C.B. de F.

INDEX

- EDITORIAL : Formentera districte electoral
- CRONIQUEpgs. 3,4,5 .
- TRIBUNA OBERTA : articles de J.Mari, U.Pagesos, UGT, CC.OO
PSOE i PCIB.pgs. 6 a 12
- PARLEM DE LITERATURA : per Jean Serrapgs. 13,14 i 15
- UNA CANÇO : "Eivissa petit bocí" d'Isidor Mari, comentada
per Josep Serra i Colomarpgs. 16, 17, 18 i 19
- LA NOSTRA LLENGUA : normes gramaticals, vocabulari, endevinetes i refranys .pg. 20
- ENTREVISTA AMB JOAN COLOMINESpgs. 21, 22 i 23

SES SALINES

Han estat per part d'un gran nombre de formenterers, una de les reinvidicacions més importants dels darrers anys. La reinvidicació de "Parc Natural", per aquesta zona va ser un punt en totes les candidatures progressistes d'Eivissa i Formentera. L'Institut d'Estudis Eivissencs presentà tres documents a totes les candidatures de les eleccions locals, sent un d'ells un compromís per part del signants (que varen ser tots excepte el P.Liberal) de fer els tràmits adequats per tal que la zona es declaràs "Parc Natural", i que mentrestant, es fes un Pla especial de Protecció.

L'Obra Cultural Balear està disposada a denunciar publicament qualsevol intent de manipulació d'aquest document, ja que va ser ratificat per l'Ajuntament de Formentera, senyalant que el Pla Especial és necessari fins que la declaració de Parc Natural estigui aprovada, perquè aquest és l'únic mitja que tenim per evitar la degradació de "Ses Salines", i aquesta manipulació implicaria una burla a un poble que té Ses Salines com un dels pilars més importants de la seva història.

Al mateix temps ens veim obligats a senyalar l'estat actual de destrucció que sofreix la zona, la brutor acumulada és molta i l'invasió incontrolada ens destrossa el paisatge. Els monuments d'aquella zona, com són el "Molí des Carregador" i "l'Església de Ses Salines", tenen que ser conservats com a part de la nostra història i no sotmetre'ls a unes renovacions impropies.

URBANISME

Per entrar dins un camí que clarificàs les alternatives urbanístiques i econòmiques de la nostra illa, seria imprescindible aclarar la qüestió urbanística. L'història urbanística de l'illa ha estat, per un costat un dels testimonis més clars de caciquisme, i per altre la lluita d'un poble per a la seva conservació.

Erem molts els que esperavem que amb l'arribada de la democràcia als ajuntaments aquest problema s'arreglaria, però ha estat al contrari, és a dir, no ha passat res, o casi res, ja que l'única mida presa per l'Ajuntament és la de parar les obres que és comencessin a partir d'una data (no sabem quina), i la crear una comissió urbanística que du dos mesos funcionant i encara no en sabem res.

Davant aquesta situació i pensant que un altre pla urbanístic implicaria uns costos molt elevats al poble de Formentera, l'Obra Cultural Balear demana l'urgent revisió i modernització del segon pla (Raimon Torres, Julve).

VISITA DEL PRESIDENT DEL CONSELL INSULAR D'EIVISSA I FORMENTERA

Cosme Vidal Juan President del Consell Insular d'Eivissa i Formentera realitza durant el mes de juliol una visita oficial a Formentera. En aquesta visita tracta de la diversa problemàtica de l'illa amb les autoritats locals. Així mateix va rebre diferents entitats locals, una d'elles, l'O.C.B., exposà entre altres punts els següents:

- La imperiosa necessitat de la construcció d'un centre cultural recreatiu.
- L'importància que té per a Formentera el que el BUP es pugui impartir amb caràcter oficial.
- La compra i restauració de la Capella de la "Tanca Vella".

El Sr. Cosme Vidal ens respongué que feria les gestions necessàries perquè el Consell General Interinsular ens subvencioni la construcció del centre cultural.

L'ESTANY DES PEIX és en aquests moments el lloc més contaminat de Formentera. L'Ajuntament ha discutit aquest problema en dos plens, i en ningun dels dos s'han pres mesures per solucionar-lo a curt plaç. Per aixó, demanem que si es vol aturar el procés de contaminació a l'Estany des Peix, la primera mida, la més urgent i

L'ESTANY DES PEIX

1.5

i la més necessària és prohibir que les aigües residuals desemboquin a l'Estany des Peix. Una altre mida podia ser obrir el canal que està tapat a la part de Ses Basses .

OBRA CULTURAL BALEAR DE FORMENTERA

Per la seva comoditat tenim el gust de comunicar-li els punts de distribució de la nostra publicació, els quals són els següents:

SANT FRANCESC XAVIER

- .Llibreria "Toni Xica"
- .Botiga de Teixits "Pep Antonina"
- .Bar "Casilles"
- .Forn "Can Jeroni"
- .Botiga "Can Forn"

SANT FERRAN DE SES ROQUES

- .Fonda "Pepe"
- .Botiga "Morna"

ES PUJOLS

- .Botiga "Pep Xica"

LA MOLA

- .Bar "Toni"

ES CAP

- .Bar "Es Cap"

.Llibreria "Toni Xica"

.Botiga de Teixits "Pep Antonina"

.Bar "Casilles"

.Forn "Can Jeroni"

Aquest espai que titulam tribuna oberta ha estat pensat per tots aquells partits i sindicats i altres entitats que degut a la manca de qualsevol altre mitjà de comunicació a l'illa no es vegin privats de poder estar en comunicació amb el poble.

Aquest espai va ser presentat a tots als partits i sindicats (UCD, CD, PSOE, P.C., UGT i CC.OO) el dia 17 d'agost i sols va informar de les normes que s'han de complir dins aquest i que tornam a reproduir aquí ara i que són els següents :

L'espai serà d'una holandesa mecanografiada a doble espai. L'obligació de presentar-los durant la primera quinzena de cada mes.

Hauran d'anar signats i amb el nº del carnet d'identitat del signant.

Hauran d'estar escrits en català, encara que si això no és possible ~~sels~~ hi traduiran .

I, per acabar, l'O.C.B. no es fa responsable del contingut ni forma d'aquests escrits .

ARTICLE : PER UN CENTRE DE BUP A FORMENTERA.

Formentera està colonitzada, amb una ocupació massiva dels seus recursos. El deixament cultural a què hem estat sotmesos, amb una pressió centralista encaminada a destruir la nostra llengua i la nostra entitat com a poble, és en aquest moment quan es comencen a veure els efectes.

Quan naltros demanem el reconeixement d'un centre de BUP en la nostra illa, ho és amb l'únic fi de veure als nostres fills amb una brillant carrera. El més important és un centre que irradiï cultura, que ens torni les nostres essències i que ens prepari les futures generacions perquè puguin fer-se càrrec del destí del nostre poble.

Ha bastat que sortissin un petit grup d'il·lustres formenterers, per demostrar-nos, a través de l'O.C.B., que les arrels del nostre poble, tan sols estaven adormides. Hem de despertar d'aquest llarg període i assumir d'una manera responsable les funcions d'un poble que no vol desapareixer. El moment és molt greu. Ens estam debatin entre un grup de mercaders que volen vendre l'illa i destruir el seu entorn, a on tan sols veuen sous fàcils, i un altre grup molt més nombros però menys influent que veu amb angustia els atentats ecològics.

Aquí està la raó de la nostra insistència en demanar uns drets inalienables que són l'accés a la cultura i aquesta comença per la formació d'un centre de BUP a Formentera.

JOSEP MARÍ I SERRA

Un "UC" des del camp per a saludar l'aparició d'aquesta revista "POBLE DE FORMENTERA" a la nostra illa, ho celebrem amb tot goig, pensam que un medi de difusió i comunicació com aquest ens ajudara encara més a conèixer millor i de més prop els petits i grossos problemes que vivim aquí cada dia .

Pot ésser que aixó sigui un poc d'egoisme però en aquest primer article nostre voliem tocar un problema que ens afecta a naltros els pagesos, ja l'hem tocat altres vegades i cada nou dia que el sol torna a sortir veim que el Ministeri d'Agricultura i la resta d'organismes competents el segueixen tenguent dins la carpeta de "pendent " , ens referim a la quota que ens és cobrada als pagesos anomenada "cuota empresarial" agraria . Aixó significa que ens es aplicada un impost com si fossim explotadors de una empresa, quan més bé som explotats per unes lleis desfassades, inapropiades i injustes que hi ha sobre el camp :

- Deficient seguretat social agraria
- Inexistència d'un mínimament eficaç "seguro de desempleo" o atur pel camp.
- Un casi inexistent seguro contra gelades, grans ventades, temporals i anys de sequia i mala collita que són una forta traveta per l'economia dels pagesos, i un llarg etc...

Esperam que amb bona voluntat per totes les parts es pugui un dia no molt llunyà arreglar aquests problemes.

Abans de tot volem expressar el nostre agraïment a totes les persones que ens varen votar.

Aprofitant l'ocasió que ens brinda la revista "POBLE DE FORMENTERA" volem comunicar als formenterers diferents aspectes de la política municipal. Hauriem d'haver-ho fet fa molt de temps però per diverses raons, entre elles: la manca de temps i la falta d'una publicació adequada, ens ho havia impedit fer. Per això demanem disculpes als formenterers.

De les eleccions municipals, i de la elecció de Batlle, creim que no en val la pena parlar, perquè ja és un fet consumat i de tots conegut. En els primers moments el panorama no estava del tot clar, perquè no es sabia exactament (encara que es suposes) quina postura adoptarien els d'UCD, però així com el temps ha anat passant s'ha vist d'una manera clara i totalment nítida que UCD de Formentera és un grup totalment de dretes, i no situat en la zona de la "dreta civilitzada" sinó dins el terreny de la "dreta reaccionaria".

El que acabam de dir ha quedat clarament demostrat en els darrers Plens celebrats, i poden dar testimoni d'aquests fets totes les persones que hi hagin assistit.

En quant al grup "d'independents" presentats per CD poc podem dir, perquè fins ara, del grup no ha parlat ningú més que, l'ex

Batlle A.S.C. que com no va obtenir els vots d'UCD, per a la seva reelecció, ha intentat des de el primer moment boicotejar la actuació del grup d'UCD i del nostre per supost. Ara ja sols ens intenta boicotejar perquè els d'UCD ja han entrat dins el seu joc.

Resumint: som cinc regidors d'esquerres contra sis de dretes.

Malgrat tot intentarem dur a terme tot el nostre programa electoral, fent el possible per a defensar la postura de la majoria dels formenterers, no la d'uns pocs, ni la dels senyors de fora de Formentera.

Treballam en les comissions informatives de treball que ens van ser assignades: Sanitat, Cultura i Hisenda local, i col.laboram en tot el que creim d'interés per al poble de Formentera independentment de a qui s'atribuïxi l'èxit.

Hem presentat nombroses propostes algunes de les quals s'han aprovat i s'han complit, però d'altres no, com han set, la renúncia al segon pla d'ordenació territorial, la no acceptació de la proposta de declarar Ses Salines parc Natural, per això, estam lluitant perquè es puguin fer realitat.

GRUP DE REGIDORS DEL PSOE

CRIDA ALS TREBALLADORS

Formentera és una illa, on l'explotació de classe es veu reflectada cada dia als llocs de treball. Té que existir l'unió de tots els treballadors en la formació d'un bloc, el més gros, el de la classe obrera per a lluitar, així, contra la patronal, el més petit i que és la massa empresarial, contra la qual tots els treballadors junts és fàcil guanyar. Els problemes que s'ens presentaren pròximament, seran les liquidacions de contracte, és a dir, els sous que ens intentaran robar en les liquidacions de final de temporada. Naltros els treballadors no ho podem tolerar, abans de firmar o cobrar ens hem de preocupar de saber el que ens correspon i per tant, així, sabrem el que ens tenen que dar.

Pròximament en el local d'UGT projectam una assemblea informativa, on es discutiran els problemes que abans hem senyalat, per això et demanam que hi venguis ja que és en benefici de tots naltros, els treballadors.

Hi ha que tenir molt clar el que és un sindicat, no el formam ni tu ni jo, sinó tots els treballadors i, per això, tots tenim que participar en la seva consolidació i expansió, arribant d'aquesta manera a ser el vertader sindicat dels treballadors.

A Sant Ferran de Ses Roques existeix la "Casa del Poble", aquest local es posa a disposició de tots els treballadors, tant per a les seves reunions i discussions com per al seu entratament.

Saluts socialistes i molt d'èxit a la nova revista de l'Obra Cultural que també s'identifica amb els treballadors.

U.G.T. de FORMENTERA

COMUNICAT DE CC.OO.

Comissions Obreres, creu que per a la tranquil·litat dels treballadors la nocturnitat dels bars tendria que ser, dins els pobles fins a les dotze de la nit com a màxim, excepte a les platges i zones turístiques, perquè és molt desagradable que, estant els obrers treballant 8 o 9 hores diàries, a les quatre del matí encara no es pugui dormir.

I, qui és aquest senyor que tinguent el lloc de Batlle es permet colocar senyals de "prohibit aparcar" a la mateixa porta d'entrada d'un edifici, ja que això, en aquest cas, no indica "prohibit aparcar als automovils, sinó prohibit entrar i sortir als habitants d'aquest edifici de paquets, mobles i altres ensers.

CC.OO. de FORMENTERA

Un salut ben cordial a tots els lectors d'aquesta revista "POBLE DE FORMENTERA", en la composició de la qual ens alegrem molt d'haver estat convidats a participar.

Pensem que aquest pot ser un mitjà de debat i discussió dels múltiples i variats problemes que pateix Formentera.

Tal vegada un dels més urgents (per citar-ne algun dels molts que hi ha) actualment sigui el de l'ensenyança.

Faltant poc temps per començar el nou curs escolar no es desvisa cap solució al greu problema que suposa la inexistència a Formentera d'un institut de B.U.P. la qual cosa és una gran trava per a tots els joves que volen continuar els seus estudis, provocant greus molesties i costosos desplaçaments a Eivissa.

Recordem que en les passades campanyes pre-electorals aquest va ser (si mal no record) un tema molt debatut i que ara (inexplicablement) pareix que ha quedat totalment oblidat, essent ara quan més urgeix la solució d'aquest problema .

Esperem de la feina de totd en conjunt per a resoldre aquest assumpte que ens afecta a tots en general i que personalment crec que no és de difícil solució. Una abraçada

Comissió d'Ensenyança del P.COMUNISTA de les I.BALEARS

PARLEM DE LITERATURA

DIETARI DE GUERRA D'UN POETA CATALÀ

Indubtablement la guerra del 36-39 va trasbalsar les vides dels espanyols i commogué el món per les seues pròpies i específiques característiques.

No es tractava tan sols de la lluita pel poder entre uns espanyols i uns altres, sinó que en el nostre sòl es posaren en escac per primera vegada els grans ideals humanístics de progrés real i convivència pacífica.

Tot això s'estruncà d'una manera terrible i d'una forma tan especial que, després, els homes hem quedat inmersos en l'angústia i la por, perquè el 18 de juliol de 1936 començava, de fet, la Segona Guerra Mundial.

Un poeta català de rica sensibilitat, Marià Manent, ens en dóna una visió personalíssima (íntima), viva, aclaparadora, lluny del combat, des de Viladrau, al Montseny. Lluny del combat dic, i no és correcte, perquè en una guerra en la qual moria més gent afusellada i assassinada o en els bombardeigs damunt les poblacions civils, no es pot afirmar que cap espanyol no va combatre.

A. Saint-Exupèry, un altre gran humanista del nostre segle, a propòsit d'aquells dramàtics fets va deixar escrit: "La frontera, en la guerra civil, és invisible i passa pels cors dels homes".

El fratricidi espanyol de 1936-39 quedarà en la història universal, si es que d'alguna manera podem continuar fent història, com una de les taques més negres i doloroses.

Tan sols veus serenes i càlides, ments lúcides i pacífiques, com ara les del poeta Marià Manent, de qui recentment i en ocasió dels seus 80 anys, Edicions Proa ha publicat una "Antologia poètica" necessària i oportuna, podem mantindre l'esperança d'una

d'una continuïtat lineal cap a uns objectius de pau i vera llibertat.

Marià Manent va néixer a Barcelona el 1898. Ha conreat principalment la poesia, i, encara que la seua obra és relativament curta, aquesta és intensa i d'una qualitat innegable; qualitat que ha prolongat en les seues versions de poesia anglesa i xinesa. Així mateix, excel·leix en la crítica i és autor de diversos dietaris, un dels quals (el que motiva el present comentari), El vel de Maia, obtingué el Premi Josep Pla 1974.

El vel de Maia. (Dietari de la Guerra Civil, 1936-39), s'obri amb un pròleg de l'autor, que diu: "Aquestes notes són el dietari d'uns anys terribles, però també l'elogi d'un paisatge i d'una gent senzilla i serena..."

Efectivament al llarg de les pàgines del dietari, que comença el 19 de gener del 37, trobam, a més de la presència d'aquella realitat única que era de la guerra, la descripció d'un paisatge paradisiac, el del Montseny, les converses amb personatges (principalment escriptors i periodistes), gent senzilla de la pagesia, reflexions entorn a lectures, i una infinitat d'aspectes que res diuen de la guerra, "la realitat única, crua, dura, terrible. Així acaba, Marià Manent, El vel de Maia: el 15 de febrer de 1939, : " Sí, era la pau. Després d'un temps tan llarg, tan feixuc, era la pau, a la fi. L'assaboriem en la ciutat retrobada, nocturna, quan ja no li calia abrigar-se amb tenebres per por dels avions; assaboriem la pau gairebé en abstracte, l'esvaïment de la violència i de l'horror de la guerra, una pau com deslligada de les seves circumstàncies històriques ... Però, en el fons, tenia un gust ben amarg ; cor endins hi havia una altre mena de fosca" .

Després d'aquesta cita, gairebé no puc afegir res més de la meua
 mà. Els lectors interessats poden capir l'importància d'aquesta
 peça literària. Només recordaré la darrera vegada que vaig veure a
 Marià Manent, a Barcelona, a les oficines de l'Editorial Juventud.
 No aparentava els 80 anys que té. La seua cordialitat com sempre,
 fou proverbial; el seu interès es manifestava a través de tot un
 seguit de preguntes només espaiades per les respostes que jo li
 anava donant, respostes que ell escoltava amb la màxima atenció.
 "Esteu bé de salut ? " "I la vostra situació econòmica, l'heu equi-
 librat ? " "Veis sovint en Villangómez ? " "Amb què treballa, ara ? "
 "En Parcerisas, on viu ? " .

Però de sobte, l'inquietut, amarga, per la situació política del
 país . El terrprisme. La fragilitat del moment històric. El perill
 d'un retrocès. El perill d'una nova guerra, d'una nova dictadura.

JEAN SERRA

En primer lloc, la meua felicitació a tots aquells que han fet realitat la publicació "POBLE DE FORMENTERA"; revista dirigida a tots aquells que pensen i parlen en català, i a la qual desitjo una llarga i exitosa vida.

Crec molt encertada la inclusió dins POBLE DE FORMENTERA d'un espai dedicat a la nostra música. La cançó sempre serà en català, llengua en la qual en posem un ampli repertori, puix en aquest camp (molt conreat, tant a Eivissa com a Formentera), no ha tingut èxit l'imperialisme de la cultura castellana; i aquest absentisme no ha estat voluntari, sinó que no s'ha pogut desarrelar una cosa tan peculiar i lligada a la terra com és la per a nosaltres denominada "canço pagesa".

En aquesta primera edició i davant la dificultat d'escollir una determinada cançó, ens em inclinam per una que parla de tots nosaltres. D'on venim? Qui som? De tot això ens en parla "Eivissa, petit bocí". La composició, composta i musicada per Isidor Marí, ha estat inclosa dins el seu tercer llibre, titolat "Una ala sobre el mar". Si bé la qualitat musical i la bellesa formal no són gens menyspreables, el seu valor radica sobretot en el missatge que ens transmet.

Parlem una mica de la cançó i el seu missatge. La tornada, sobre la qual ha estat bastida la composició, no és més que una nova versió d'un poema del poeta eivissenc Curtoys, enquadrat dins la Renaixença (moviment cultural que florí als Països Catalans durant la segona meitat del segle passat), que diu així:

"Eivissa és un vell bocí
de la terra catalana
que arrencà la tramuntana
i enmig del mar va florir."

Si en descreure Isidor, molts són els que tenen lleganyes o cervell de ratolí i, fins i tot, hi ha més d'un que pateix les dues coses. Les primeres es llleven amb una informació digna, el segon ja és un problema consciència.

Certament, "sa llengua mos agermana", tot i que hi ha qui vol negar-ho, recolzant-se en la divergència existent entre els diferents dialectes del català; divergència que va ésser maquiavèlicament planejada, des de la "villa i corte", tot just acabada la invasió de Catalunya per les tropes de Felip V, i posada en pràctica l'any 1780 amb un decret que donava la primacia al castellà en les escoles.

Hi ha certs grups que rebutgen automàticament tot allò que "huele a catalán". Aquests individus saben molt bé que la nostra llengua i la nostra història van unides a les dels altres Països Catalans, però la seva misió és fomentar la confusió, per tal d'evitar el creixement d'un esperit de nació, que posés en perill els seus privilegis dins l'Estat centralista que ens domina. Tals anticatalanistes, conscients que la seva postura no implica la veritat, són els únics responsables del desordre ideològic existent entre aquells que mai no han pogut gaudir d'una informació digna i no controlada.

"Ara que ja grana/ i arriba es temps de collir", que hem de fer, si no lluitar tots els catalans units, per tal d'aconseguir "sa llibertat sobirana/ que un dia vàrem tenir" i que ens va ésser arrabassada per uns senyors forasters ?

Per a ésser lliures novament, tindrem que clavar el crit al dur cor de Sepharad.

Tot això i molt més és el que ens diu Isidor en la cançó a continuació transcrita íntegrament:

" Ben pagesa i ben galana,

sa cançó m'ha de sortir;
redoblada i coblejada
com solem fer per aquí.
Pes pujol i per sa plana,
voldria que fes camí;
tan fort com una campana
jo la faré retrunyir ,
i es qui té s'orella sana,
que escolti i podrà sentir;
que ja fa temps que en tenc gana,
i avui vos ho veng a dir:
"Eivissa , petit bocí
de la terra catalana
que arrencà la tramuntana
i enmig de la mar florí."
Que som terra catalana
ja és ben fàcil d'advertir,
llevat qui tengui lleganyes
o cervell de ratolí .
Sa llengua mos agermana ,
sa història no pot mentir,
som néts d'aquells que arribaren
l'any mil dos-cents trenta-cinc
amb el comte Nuno Sanç
i amb En Guillem de Montgrí ,
i es vuit d'agost comandaren
i es moros es van rendir.
Sa derrota musulmana,
en festa es va convertir,
i avui es sa berenada

que feim a's Puig des Molins.
 "Eivissa, petit bocí
 de la terra catalana
 que arrencà la tramuntana
 i enmig de la mar florí....va florir
 i ara ja grana
 i arriba es temps de collir,
 i en que bufin tramuntanes
 tot comença a reverdir,
 sa memòria i ses solanes,
 ses feixes i es vells amics.
 Basta mos separaren,
 que molt més mos hem d'unir;
 com es grans d'un magrana,
 que no ens puguin despartir,
 entre germans ningú mana,
 no ens podem desavenir,
 sa feina no serà vana
 si arribam a aconseguir
 sa llibertat sobirana
 que un dia varem tenir,
 i es drets que junts defensàrem
 lluitant contra en Felip V.
 "Eivissa, petit bocí
 de la terra catalana
 que arrencà la tramuntana
 i enmig de la mar florí .

I recordau:

sa llengua mos agernana
 sa història no pot mentir
 i es q' té s'orella sana
 que escolti i podrà sentir. (Josep Serra)

NORMES GRAMATICALS

C, ce, ci ----- ceba , cirera

ç, ça ,ço,çu ----- caça ,lliçó, vençut ,març

La c davant e,i, i la ç es pronuncien com una S castellana

ELS MOTS A L'ESCOLA

LA CLASSE	la clase	LA CADIRA.....	la silla
EL RELLOTGE	el reloj	LA PLOMA	la pluma
LA FINESTRA	la ventana	LA PAPERERA....	la papelera
LA LLUM	la luz	EL TINTER	el tintero
LA PEPA o MUNYECA...	la muñeca	EL REGLE	la regla
LA LLETRA	la letra	LA TAULA	la mesa
LA PISSARRA	la pizarra	LA GOMA	la goma
E'ESBORRADOR	el borrador	EL LLIBRE ...	el libro
EL GUIX	la tiza,el yeso	EL LLAPIS...el	làpiz
EL MESTRE	el maestro	EL BOLIGRAF...el	boligrafo
LA MESTRA	la maestra	EL FULL DE PAPER...	hoja papel
L'ARMARI	el armario	EL PUPITRE	el pupitre
LA LLIBRETA	la libreta	L'ALUMNE	el alumno
LA ALUMNA	la alumna		

REFRANYS

-Val més dolent conegut que bo per conèixer

-Miràt a tu i no diràs mal de ningú

ENDEVINETES

Dalt es Puig està en Caldera

i té cames de llebrera

i té coll i no té cap

i és ben ase es qui no ho sap

NOTA: tots els al.lots i al.lotes(fins 14 anys)que sàpiguen la solució de les endevinetes es poden dirigir a aquesta revista, Apartat 31, perquè així, podran participar en el concurs d'acertants.

L'Obra Cultural Balear juntament amb Edicions ITACA D'Eivissa organitza la presentació del llibre de poemes "Anna com Formentera" de Joan Colomines. Amb aquest motiu hem cregut convenient plantejar-li una sèrie de preguntes:

- ¿Quines son les raons que us han mogut a presentar el vostre llibre a Formentera? Hi ha una raó fonamental, "Anna com Formentera" està escrit a Formentera, millor dit és Formentera dins la meva experiència poètica, aleshores m'ha semblat un deure fer-lo conèixer en el lloc i entre la gent que en són els seus protagonistes.

- ¿Quin paper representa l'illa de Formentera dins aquest llibre?

Sense l'illa de Formentera aquest llibre no hauria estat possible, en tot cas hagués sortit una altra cosa. El llibre a part de contenir anècdotes personals i íntimes és un intent d'observació, de comprensió i de traduir en imatges, sensacions que a vegades aparentment superficials són molt profundes i no solament de la geografia de Formentera, sinó del contingut humà formenterer, associat a un existisme que en el moment d'escriure aquest llibre, l'any 1973, era molt viu.

- ¿Dins quina tendència literària enmarcaríeu la vostra obra literària? Això de les tendències depent molt dels esquemes literaris de cada moment, la meua obra ha estat una obra sempre al servei del nostre país i de la gent del nostre país, si d'això en un moment se'n digué realisme històric hem sembla bé, ara "Anna com Formentera" és un cas insòlit dins el contingut de la meua obra, és un intent d'actuaïtzar la lírica de cançoner enllaçant la tradicionalitat més pura amb els moments actuals.

-¿ Ens podrieu dir més o menys la temàtica d'aquest llibre?

Aquest llibre conté temes diversos degut a que ha estat escrit en moments i llocs diferents, per exemple conté unes cançons escrites a Formentera mateix que pretenen actualitzar la canço pagesa amb un contingut potser massa intel·lectual, però hom no pot sustraure del seu món. Conté alguns poemes reflexius que intenten explicar-me el fenomen formenterer que jo crec que hauria de ser objecte d'un estudi sociològic molt profund i conté alguns poemes elegíacs que vaig escriure una de les vegades que estava empresonat per raons polítiques i que no em podia treure del cap a Formentera .

- ¿Quina opinió t'è de la nova poesia eivissenca respecte a la resta dels Països Catalans?

A Serra d'Or fa un parell d'anys vaig fer un escrit parlant dels poetes joves eivissencs que vaig conèixer a través d'un recull que em va enviar el poeta Marià Willán-gomez , em va semblar un recull molt important i he vist em goig que en un recull molt recent de poesia eivissenca alguns d'aquells noms s'han refermat, Josep Mari és un d'ells. He seguit amb interès les experiències de Jean Serra que ha fet una evolució molt notable, voldria esmentar altres noms com són els d'Isidor Mari , Francesc Parcerises, etc.

- L'aparició d'una editorial com Itaca dedicada a fomentar els llibres en la nostra llengua catalana és un fet important dins el món cultural d'Eivissa i Formentera, ¿a com el valoreu?

Els problemes de la poesia catalana no han estat els de la creació, sinó els de l'expansió. Penso que en el cas d'Eivissa i Formentera això encara és molt més important perquè hi ha un nou públic que té necessitat de conèixer, de saber i de convèncer-se de la qualitat literària de la nostra poesia; Edicions Itaca fa un gran bé i s'hauria de protegir .

- Formentera ha sofert una profunda transformació durant els darrers anys, vostè que ha vist aquest canvi, ¿a com el veieu ?

Jo fa uns quants anys que vinc a Formentera però per a mi Formentera no és un lloc de pas, sinó que mi trob com a casa mateix i considero que és el meu país .El que passa és que molts cops m'ha sorpres, m'ha encisat i m'ha fet pensar.L'evolució d'aquests darrers anys té dues vessants, sociològicament el formenter tendeix al consum perquè les circumstàncies li empenyen, el canvi profund és polític, encara no fa dos anys els formenters parlaven a cau d'orella allò que duïen els diaris, avui tot-hom està interessat en la vida política ni que sigui per discutir-la i aixó és el germen d'una autèntica democràcia.

ESPERANÇA MARI i VICENT SERRA

La presentació del llibre tindrà lloc el dia 11 de setembre a les 9 de la nit, en les sales Noves de Sant Francesc Xavier, Formentera .

